

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus II. Quem effectum pariat votum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

dupliciter. 1. si quis solum voveat poenam delicti, non autem evitacionem, ut si dicat: *Voveo ingressum religionis si lufero.* 2. si utrumque voveat, scilicet poenam delicti & evitacionem, ut si dicat: *voveo amplius non lusurum, alioquin dabo largam elemosinam.* Hoc autem continet votum duplex, absolutum *non ludendi*, & conditionale, non poenale, est, cui conditio adjicitur non in poenam: v. g. *voveo religionem, si isto morbo curatus fuero.*

2875 Quarta votum absolutum aliud est *perpetuum*; aliud, *temporale*; perpetuum dicitur, quod est ad vitam promittentis: ut si quis absolute voveat castitatem: vel si voveat recitaturum singulis diebus rosarium in omnem vitam suam: Temporale est, quod concipitur ad praefixum, & determinatum tempus, ut si quis voverit, se daturum semel in die elemosynam per integrum annum.

2876 Quinto dividitur in *reale, personale, & mixtum.* Reale dicitur, cum res DEO promittitur, & nihil quod ad personam spectet; ut, si quis voveat calicem aureum Ecclesiae daturum; *Personale* est, cum quis DEO opus aliquod seu ministerium propriae personae spondet, ut si voveat, se jejunaturum, vel Missam auditurum.

Mixtum est, quo quis, & rem, & personae officium promittit, ut si voveat se peregrinaturum: nam in peregrinatione, & labor personalis, & rerum expensae interveniunt. Ultimo votum aliud est rei *certaine faciendae*, aliud rei *certaine non faciendae*: nam potest quis vovere castitatem servaturum, aut matrimonium non contracturum, quae duo differunt. Quid & quotuplex sit voti irritatio, vide Castropalaum *tr. 16. D. 2. p. 1.*

2877 Quod supra *n. 2873.* diximus ex Lessio, votum dici *solemne* ex adjuncta quadam juris qualitate, quae susceptioni status immutabilis conjungitur, multis videtur vel non complecti universaliter votum solenne; vel complecti, quod non est solenne, ut patet in votis simplicibus, quae in Soc. Jesu emittuntur privatim post emissam publice, 4. votorum solemnium professionem. P. Suarez *tom. 3. de Relig. l. 2. c. 10. n. 3.* voti solennitatem, ait, consistere in vi, inducendi quosdam peculiare effectus morales ex Ecclesiae institutione

Tom. III.

adjunctos ipsis votis; hanc tamen explanationem negat Sanchez *l. 5. moral. c. 1. n. 6.* qui *n. 1.* vult eum consistere in certo quodam genere perpetuitatis se tenentis tam ex parte voventis, quam Religionis, sed hanc habent etiam quaedam vota simplicia in quibusdam religionibus, quin sint solemnia. Alii dicunt consistere in quadam benedictione, aut actuali traditione domini sui ipsius in manus DEI, aut Praelatorum vices DEI gerentium, ipsiusque nomine acceptantium. Sed hos rejicit Suarez *cit. c. 6. & 7.* Pellizarius demum in *Manuali tom. 1. tr. 4. c. 1. s. 1. n. 11.* docet illam solemnitatem in eo consistere, quod votum fiat in religione approbata, & quidem conjunctim, seu eodem contextu cum professione religiosa; haec ex aliorum mente, V. dicenda, in seqq.

ARTICULUS II.

Quem effectum pariat votum?

Primus, & principalis effectus voti, legitime praestiti, est obligatio praestandi, quod promissum est; haec necessitas non est antecedens, sed consequens; nam esto cuique liberum sit in principio, vovere, vel non vovere; ex suppositione tamen voti, liberè facti, consequitur necessitas illud adimplendi per *c. Licet. 6. h. t.* ubi Ecclesia compellit haeredem Laicum per excommunicationem, & bonorum subtractionem, ad executionem voti ultramarinum, ad quod se obligavit pro defuncto, redditâ ibidem causâ, & ratione; quia *licet universis liberum sit arbitrium in vovendo; usque adeo tamen solutio necessaria est post votum, ut sine proprio salutis dispendio alicui non liceat resiliere,* quibus positis:

Dubium 1. est, an votum ritè, ac legitime factum, statim obliget? 2. an ejus executio differri possit ex causa? 3. quae causa censetur sufficiens? 4. an, si successu temporis reddatur observatu difficile? 5. an haeres teneatur ad adimplenda vota testatoris, ab hoc ante mortem non impleta? 6. quem effectum pariat votum continentiae in ordine ad matrimonium? 7. quem, votum Religionis ingrediendae? 8. an obliget votum metu extortum. 9. quae vota sint reservata? 10. an omne votum circa materiam reservatam sit reservatum?

Oooo 2

tum?

rum? Ad 1. R. affirmative, si factum sit absolute, nullo termino præfixo; nam, ut dicitur in sacris literis Deuteron. c. 23. *si votum voveris Domino DEO tuo, non tardabis reddere; quia requirit illud Dominus DEUS tuus, & si moratus fueris, reputabitur tibi in peccatum*, Ecclef. c. 5. v. 3. *Si quid vovisti DEO, ne moreris reddere*; quod idem colligitur ex c. *Non est. 5. h. 1.* ubi dicitur: *non est voti dicendus transgressor, qui, quod vovit, auctoritate Sedis Apostolicæ distulit adimplere*; hæc autem necessaria non foret, si adimpletio differri posset sine voti transgressione. Accedit, quod *in omnibus obligationibus, in quibus dies non ponitur, presenti die debetur per reg. 14. ff. de reg. jur.* quod, cum procedat in civilibus; à fortiori urget quoad DEUM.

2880 Ad 2. R. ex iusta causa differri posse, prout liquet ex casu in dict. c. *Non est 5. h. 1.* ubi Innocentius III. rescribit Archi-Episcopo Strigoniensi, non esse dicendum *voti transgressorem*, qui, quod vovit, Auctoritate Sedis Apostolicæ distulit adimplere; ideoque mandat, ne prius iter atripiat Hierosolymam adeundi, quàm Regnum Hungariæ pristina tranquillitati fuerit restitutum, vel super hoc receperit ab Apostolica Sede mandatum.

2881 Ad 3. R. idpendere ex materia voti; nam si hæc sit talis, ut alio tempore commodius, & majori quiete animi persolvatur, differri poterit ex ista causa, ubi spes prudens affulget, sic fieri posse, si verò talis sit, ut importet obsequium aliquod perpetuum, v.g. quot diebus exercendi, vel faciendi actum, ex quo sequitur tale obsequium perpetuum (ut est ingressus religionis, ordinatio in sacris) oblata opportunitate præstandum est, nisi interveniat talis causa, quæ ceteroquin obligatum excuset ab observantia urgentis præcepti Ecclesiastici; nam & votum est tantum lex privata, quam sibi vovens imponit voluntate liberâ.

2882 Ad 4. R. de hoc agi in c. *Quod super 8. h. 1.* Pontifex enim ab Archiepiscopo Cantuariensi consultus de his, qui, *signo crucis assumpto*, propter infirmitatem, vel aliam iustam causam, votum peregrinationis Hierosolymitanæ non possunt implere, respondet: 1. debiles, & inopes, ordinariè magis illuc in defectum, quàm ad profectum, accedere; 2. illis qui tempo-

ralem habent impediementi causam, indulgendam esse dilationem; illis verò quorum impediementum est *perpetuum*, redemptionem esse injungendam, &c. 3. circa illos, qui pro defensione terræ sanctæ *votum* peregrinationis emittunt, plus terræ sanctæ *succursus*; circa illos verò, quibus *pro penitentia* ea peregrinatio injungitur, plurimum *labor itineris* attendi pebet. Unde si quis est inutilis ad pugnandum, quamvis habilis sit ad eundem, melius est redimere votum, quàm expensas consumere: 4. de mulieribus vult observari, ut quæ remanere nolint, sequantur viros; ceteræ, nisi sint divites, quæ suis expensis possint secum ducere bellatores, votum redimant.

Cùm autem ex priori decretali eidem 2883 Archiepiscopo aliqua dubia suborta fuissent (etsi quædam non exprimantur, ad quæ tamen Pontifex respondet, ut in integra lectione reperiuntur) idem Pontifex (ut habetur in c. *ex multa 9. eod.*) illi rescribit, 1. jus exequendi illa, quæ ibi statuta sunt, illis solum incumbere, qui super hoc à Sede Apostolica mandatum receperunt speciale; 2. per *Religiosos* (quorum in decretali, ut hic ponitur, nulla fit mentio) sive intelligantur, qui habitum religionis susceperunt, sive Episcopi, qui in religione præminent, ad neutros executionem pertinere, nisi ipsis per Sedem Apostolicam specialiter demandetur; 3. persistit Pontifex in eo, quod prior decretalis continebat, quod debiles, & inopes, magis in defectum terræ sanctæ, quàm profectum accedant; posse tamen etiam aliter responderi: Nobiles, & Magnates debiles, etsi per se pugnare non possint, consilio tamen adesse posse, & personæ defectum per alios relevare.

Quartò, quod dictum est de mulie- 2884 ribus, ut, quæ remanere noluerint, viros suos sequantur, intelligi debere de illis duntaxat, quæ nullius voti vinculo se adstrinxerunt; 5. concedit, ne terræ sanctæ impediatur subsidium, ut viri, præter Uxorum assensum, hanc peregrinationem liberè voveant; Uxores autem, ut consentiant, esse attentius commonden- das: 6. de Clericis respondet, cum clericale officium eos reddat inhabiles ad pugnandum, nisi vel consilio, vel prædicationis officio valeant, aut magnatum obse-

obsequio sint deputati, aut adeo divites, & potentes, ut suo sumptu ducant aliquos bellatores secum, magis expedire, si redemptio ab illis accipiat, quam ad voti profecutionem cogantur. Hac de votentibus dicta, non de his, quibus peregrinatio Hierosolymitana in poenitentiam injungitur; ita c. *Ex multa*.

2885 Pro expositione utriusque cc. not. 1. ea non procedere de quocunque voto, sed circa certam duntaxat materiam, nimirum peregrinationem Hierosolymitanam, & subsidium prestandum terræ sanctæ, suscepto in eam itinere pugnandi contra hostes fidei, & liberando illam de possessione infidelium. Ea igitur, quæ in dictis cc. statuuntur circa redemptionem perpetuò impeditis ab executione voti imponendam, extendi non debent ad vota circa aliam materiam; cum finis sit omnino diversus. Unde, quando dicitur, occurrenti *perpetuum impedimentum* circa executionem voti dictæ peregrinationis, debere imponi *redemptionem*, dando nimirum in subsidium terræ sanctæ valorem expensarum, quas eundo in terram sanctam facturi erunt, intelligi debet de impedimento, reddente talem peregrinationem *valde difficilem*; non autem *moraliter impossibilem*, sic enim non indigeret redemptione, cum aliunde ad impossibile non datur obligatio, qui enim Juvenis vegetus vovit Religionem ingredi, & voto non obstante, Uxore ducta, suscepit liberos, decursuque plurium annorum factus decrepitus, morbidus & ineptus ad onera Religionis, morte Uxoris solutus est à matrimonio, liber etiam est *ab ingressu Religionis*, tanquam impossibili sibi in talibus circumstantiis.

2886 Not. 2. Votum peregrinationis Hierosolymitanæ, esse votum soli Summo Pontifici reservatum, sic, ut ab inferiore commutari, vel relaxari non possit sine speciali commissione Papæ, ut constat ex dict. c. *Ex multa*, ubi querenti, an votum ultramarinum, in certis casibus redimi, & commutari possit à Prælati quibuslibet, quorum jurisdictioni ejusmodi voventes commissi sunt? responder Pontifex, quod non: verba Canonis sunt: *Ad hoc igitur respondemus, quod in consultatione nostra jus editur. Et licet ad quales, ad quos tamen specialiter spectet ejus executio, nullatenus*

explicetur: illis autem solummodo jus hoc exequendum incumbit, qui super hoc mandatum receperint à Sede Apostolica speciale.

Et quoniam in integra lectione c. *quod* 2887 *super 8. h. t.* de quo superius, Pontifex dixit, in casu, quo impedimentum exequendi votum ultramarinum est perpetuum, id redimendum esse, simul addebatur: *super his autem diligens est discretio adhibenda, ne quid prece, vel pretio; amore, vel odio, seu occasione quacunque contra salutem animæ, vel utilitatem terræ quomodolibet attentetur, unde per Viros religiosos & providos dispensationi hujusmodi volumus provideri; cum autem dictus Archiepiscopus Cantuariensis à Pontifice ulterius quereretur, de quibus Viris religiosos hoc sit accipiendum? ut habetur c. *ex multa*, utrum scilicet ibi Religiosi vocentur hi tantum, qui religionis habitum susceperunt? an Episcopi, qui sicut dignitate præcellunt, sic & religione debent aliis præminere? respondit Papa: ad neutros executionem illius juris spectare, nisi per Apostolicam Sedem eis specialiter delegetur.*

Not. 3. Viris, etiam sine Uxorum assensu, licere vovere dictam peregrinationem, ut dicitur c. *Ex multa*, §. *in tanta*. ibi: *in tanta quoque necessitate populi Christiani, ut terra sancta impediatur subsidium, Viri, præter Uxorum assensum, hujus peregrinationis propositum vovere, libere valent, & quod voverint, libere adimplere.* Ut autem consentiant, sunt attentius commonenda. Sed nota, postrema hæc verba, *ut consentiant, sunt attentius commonenda*; non *jubenda*, unde quaestio est, an, si mulier non consentiat, præsertim, si Virum comitari nolit, & domi relicta exponeretur periculo incontinentiæ, Vir nihilominus personaliter exequi possit votum, an potius redimere? Suarez *tom. 2. de Relig. tr. de voto, l. 6. c. 4. d. n. 14.* tradit cum D. Thoma quodlibet. 4. art. 11. & D. Antonin. p. 2. tit. 1. c. 22. §. 1. Virum non posse implere personaliter tale votum, si Uxor nolit eum comitari, & sit juvenis, relinquaturque in periculo incontinentiæ, nec Uxorem teneri illum comitari, eo quod sit res valde onerosa, quia ex jure naturæ tenetur vir cavere id uxoris periculum, & ideo satisfacet, tunc redimendo votum.

Not. 4. Quod Vir vovere possit dictam 2889
pere-

peregrinationem etiam sine assensu Uxor-
ris, esse casum specialissimum, favore
terrae sanctae; & ideo non habet locum,
quando peregrinatio esset *non in subsidium*,
sed causa devotionis; ita Sanchez *de marr.*
l. 9. D. 4. n. 15. Sayrus *in clavi Regia lib. 6.*
c. 5. n. 9. & colligitur ex illis verbis: *in tan-*
ta necessitate populi Christiani, juncta Gloss.
V. Viri.

2890 Ad 5. R. Haerem teneri ad imple-
nda vota *realia* defuncti, salvâ legitimâ li-
beris debitâ, & secundum vires hereditatis;
item vota mixta secundum quod continent
aliquid *reale*, separabile à personali; non
autem *purè personalia*; ita Sanchez *l. 4.*
moral. c. 15. à n. 25. Suarez *cit. de Voto*
c. 11. à n. 2. & alii. Ratio primâ & secun-
dâ partis est, quia haeres, accipiendo ha-
reditatem, recipit eam cum onere incum-
bente *rei*; uti colligitur ex c. 18. de Censu-
bus, ubi de hoc etiam casu votorum *rea-*
lium ab haeredibus implendorum agitur;
& *L. 2. ff. de pollicit. ibi: qui decimam partem*
bonorum vorvit, si decesserit, ante sepositio-
nem, haeres illius hereditario nomine decima
obstrictus est: voti enim obligationem ad ha-
redem transire constat; ubi tamen adverte,
per *voti obligationem*, non intelligi obli-
gationem ex virtute Religionis; sed, onus
implendi, seu præstandi, quod rebus in-
cumbit, quarum haeres evadit, quod onus
importat obligationem ex quasi contractu,
dum aditur hereditas taliter gravata: ra-
tio tertiâ partis est: quia vota personalia
respiciunt actiones voventis; has autem
præstare non potest haeres.

2891 Si quæras, quid dicendum, si haeres
etiam à Judice monitus, intra annum, non
impleat iussâ, vel vota realia defuncti,
quorum obligationem in se recepit? Quæ-
stio hæc habetur in c. *Licet 6. h. 1.* nam,
cùm Andrea Ducis parens, Rex Hunga-
riæ, agens in extremis, votum visitandi
Hierosolymam fidei filii commississet, ipse-
que assumpto crucis signaculo se id mox
impleturum promississet; mandat Ponti-
fex ut debitum susceptæ crucis exolvat,
sub pœna excommunicationis, & priva-
tione juris in successione in regno ad fra-
trem ipsius minorem devolvendo. Votum
porro istud fuit *mixtum*, nempe *personale*,
in quantum promissit Rex se in persona
iturum ad terram Sanctam; & secundum
hoc non transit in ejus filium, juxta n.

præced. & *reale*, quatenus simul vorit, se
allaturum terra sanctæ subsidium, manu
militari, & subministracione sumptuum
pro tali expeditione, & in hoc grava-
tum esse filium, Andream Ducem, præ-
sertim cùm ipse id se facturum promiserit;
ut patet ex textu. Subsidium porro istud
non aliunde, quàm ex bonis, in qua suc-
cedit, accipiendum est, salvo jure legiti-
mâ, quæ gravari non potest à Testatore.

Ad 6. quid operetur votum conti-
nentia per ordinem ad impediendum, vel
dirimendum matrimonium, ipso stante
contrahendum, vel contractum? R. re-
missivè ad *lib. 4. decretal. tit. 6.* Qui Cle-
rici, vel voventes, specialiter à n. 966.
Ad 7. R. pafiter remissivè ex dictis ibid.
à n. 241. Ad 8. R. Votum, ex metu gra-
vi & injusto directè incusso ad faciendam
promissionem, probabiliter esse nullum
jure naturæ, propter defectum accepta-
tionis in DEO; probabiliter tamen, solo
jure Ecclesiastico; primam partem tenet
Sanchez in decalog. *l. 4. c. 3. n. 8.* & apud
eum *n. 8.* tenet Sotus *l. 7. de just. q. 2. à 1.*
ad 2. & alibi; secundam verò idem San-
chez *cit. n. 9.* & 12. alique complures.
Prima pars ex eo suadetur, quòd, licet res
promissa, secundum se sit de meliori bo-
no, consequenter sit idonea materia voti,
nihilominus tamen, ut subest tali invo-
luntario injustè coactio, & extorto, non
sit apta; divina acceptationi propter pe-
riculum, vel nulliter, vel prorsus rædio-
sè, ac serviliter præstandi promissum; se-
cunda verò exinde, stando in sententia
dicente, sufficere ad voventum illud vo-
luntarium, quod sufficit ad peccandum
graviter, ut vult Sanchez *cit. c. 3. n. 9.* quia
sic nec deficit voluntarium ad votum suf-
ficiens; nec materia voti, quia ponimus
eam esse de re secundum se meliori; nec
etiam sufficiens deliberatio: & quando
dicitur, quod DEUS non acceptet *sacrifi-*
cia coacta; communiter respondetur, ve-
rum esse, de coactis simpliciter; & per
vim præcisam; non autem solum secun-
dum quid, & conditionaliter, qualiter fit per
metum; aliàs enim nec valeret votum ex
gravi metu justo emissum, cæteroque
non edendum, nisi ad cavendum aliud
malum grave, quod probabiliter timeretur.

Dices: matrimonium irritum ex me-
tu gravi, injusto, & incusso extrinsecus,
dire-

directè ad extorquendum consensum, jure naturæ est irritum; ergo similiter votum emissum ex tali metu. R. 1. sequelam admitti probabiliter ex plurium sententia, ut notavimus initio num. præcedent. R. 2. Ant. negari à Sanchez cit. c. 3. n. 9. R. 3. C. ant. juxta dicta l. 4. decret. N. conseq. quia ratio, propter quam admittimus antec. loc. cit. est, quòd talis contractus, semel validus, nullo humano jure rescindi possit, consequenter metum passus irreparabiliter ex injustitia, & malitia alterius deberet sustinere damnum; quod à recta ratione non potest approbati, tale porro damnum irreparabile non importat votum ejusmodi metu extortum; cum jure Ecclesiastico nullum sit, vel si principio valet, relaxari possit, ut dicemus, ergo.

2894 Quòd autem omne votum injusto metu extortum jure Ecclesiastico sit irritum, probatur communiter r. ex c. *Perlatum, de iis*, quæ vi metuve; ubi Pontifex puellam, metu injusto coactam ad vota religiosa, ab eis liberam pronuntiat. Deinde Eugenius II. in Synodo General. cap. sicut qui Monasteria 20. q. 1. coactos ad Monasteria à votis suis deobligat, addens rationem: quia, quod non petunt, inquit, non observant. Tertio, in c. *Præsens* 20. q. 3. Nicolaus Papa Lambertum, à Patre ad Monastica vitæ professionem coactum, negat sub tali violentia ad illam adstringendum esse; quod enim, inquit, quis non eligit, nec optat, profecto non diligit, quod autem non diligit, facile contemnit, nullum quippe bonum nisi voluntarium. Quamvis autem, ut observat Sanchez cit. c. 3. n. 12. ex his textibus appareat, jus ibi solum agere de voto cogente ad profitendum in religione vel emissa professione; non autem voto simplici: addit tamen ex communi fere omnium Doctorum placito, eandem decisionem extendi ad votum simplex, quod etiam est similiter opus consilii, suamque perpetuitatem habet; quoniam votum simplex, & solenne in ratione voti essentialiter non differunt, ut tradit communis, ergo si Ecclesia in voto, quod est solenne, reprobat voluntatem, & animum coactum tali metu, tanquam insufficientem, ut valet ejusmodi votum; etiam reprobat in voto, quod est simplex; nam in animo votendi, quantum voto

essentialis est, ea vota non differunt; solennitas enim, ut alibi probavimus, & rursum dicemus in seqq. supponit votum essentialiter constitutum.

Ad 9. R. de facto quinque solum vo. 2895 ta esse reservata summo Pontifici, nimirum votum Religionis approbatæ, castitatis perpetuæ, triplicis peregrinationis (scilicet Hierosolymitana, Romana, & Compostellana) ita tradit P. Illung in *Arbore scientiæ boni, & mali tract. 5. D. 1. q. 3. à 5. n. 145.* dicens, id communiter colligi ab Authoribus ex Extrav. Sixti IV. incip. *Esti Dominici. c. 2.* de pœnitent. & remiss. Verum, quantum colligi potest ex lectione illius ut citatur sub c. 2. nihil agitur de votis, sed tantum de certis delictis summo Pontifici reservatis, quod etiam annotat ipse P. Thomas Sanchez mox citandus n. 7. negans, ea 5. vota, jure communi, esse reservata, rectè probari ex illa Extravag. Cœterum, quoad vota soli summo Pontifici reservata discordant DD. aliqui enim docent, solatria, castitatis perpetuæ, religionis, & peregrinationis Hierosolymitana, vota reservari Pontifici, quibus favent D. Thomas 2. 2. q. 88. art. 12. ad 31. & Hostiens. sum. de voto §. utrum, & per quem in votis valeat dispensari n. 16. sine, ubi dicit, votum continentia, & Hierosolymitanum, reservari: alii volunt sola vota castitatis & religionis semper reservari: at vota peregrinationum Romana, Compostellana, Hierosolymitana, non semper; sed duntaxat, quando emittuntur in eorum locorum subsidium, atque ita posse Episcopum in illis, gratiâ solius devotionis factis, dispensare; Quia in c. *Ex multa & c. super his*, de voto (ubi peregrinatio Hierosolymit. reservatur) est sermo, quando in ejus loci subsidium promittitur, quare à fortiori idem erit dicendum de duplici alia peregrinatione, ita docent Abb. eo c. *Ex multa*, n. 4. Vivald. *Candelabro Sacramentor. p. 3. c. 14. n. 63.* & idem docent loquentes de peregrinatione Hierosolymitana, Eman. Sa in Sum. verb. *Votum*, ubi de voti irritatione n. 11. & verb. *Juramentum* n. 33. Grassi p. 1. decis. lib. 2. c. 31. n. 21. & fatetur Angelus verb. *Votum*, 4. n. 6. valere Episcopi dispensationem in voto hujus triplicis peregrinationis, non in subsidium emisso, quamvis æquum sit, ut ab ea abstineat. Néc

Nec obscure id significat Glossa eo c. *Ex multa*, V. *Incumbit*, ubi ait, cum Pontifex ibi sibi reservet votum *in subsidium Hierosolymitanum*, videri alia vota Episcopis indulgeri.

2896 Verum *ex universali Ecclesia consuetudine* reservatam esse Summo Pontifici dispensationem quinque votorum, nempe religionis castitatis, peregrinationis Romanæ ad limina Apostolorum D. Petri, & D. Pauli; Hierosolymitanæ (quod vocatur *ultramarinum*) & Compostellanæ ad invisendum D. Jacobum, tradit Sanchez in *Decalog.* l. 4. c. 40. n. 6. ubi dicit, hoc colligi ex dicta Extravag. *Esse Dominici*, non quod ibi reserventur, sed supponantur, ea esse reservata; quia ibi excommunicantur commutantes hæc 5. vota, absque Pontificalicentia; quia ob hanc causam non vult Sixtus IV. (Author illius Extravagantis) hæc vota claudi in clausula generali concessionis pro dispensatione votorum; sed petit licentiam specialem Pontificiam, ut ea commutare liceat; hæc Sanchez *loc. cit.* Cæterum, ut supra monui de dictorum 5. votorum reservatione nulla profus expressa mentio fit in ea Extravagante *Esse Dominici*, quæ refertur in eo tit. non cap. 2. ut quidam citant, sed c. 3. videntur tamen velle Extravag. 2. sub his verbis initialibus, *Esse Dominici*, quæ in eo tit. habetur c. 5. & ex hoc procedit Sanchez.

2897 Ad 10. R. negativè, id, quod pluribus exposui in Theol. morali de præceptis primæ tabulæ, pro quo supp. 1. *castitatem perfectam* esse, cum sibi quis interdicit perpetuam in futurum abstinentiam ab omni voluntaria delectatione venerea tam intra, quam extra conjugium, ita Suarez *tom. 3. de relig.* l. 9. c. 2. n. 1. Gobat in *Quinar. tract.* Theologo juridicorum *tr.* 3. c. 40. n. 312. Supp. 2. *reservationem votorum* esse stricti juris, & odiosam, consequenter strictè interpretandam, juxta regulas juris. Derogat enim ordinaria potestati Episcoporum, & gratiosæ delegatorum, consequenter juxta Gobat n. 315. & complures alios, non intelligendum, nisi *de votis perfectis* in ratione voti, hoc est, quæ fiunt ex affectu, erga rem promissam, cum consensu non diminuto; & quæ absolutè, ac determinatè ad materiam reservatam ex promissione, affectu-

que ad illam, directè ligant. Nisi enim de his intelligatur, eo ipso reservatio non sumitur strictè contra regulas juris. Pontifex enim non reservat *præcisè obligationem voti*, sed natam ex tali consensu, & affectu, ut bene notat Castropalaus *tr.* 15. D. 2. p. 12. n. 16. atque adeo non tam respicit *obligationem*, quam *modum* eam contrahendi. Hinc alii dicunt, ut votum circa materiam reservatam sit reservatum duo requiri, ut sit perfectum & *in ratione materia*, & *in ratione voti*, *in ratione materia*, ut, si sit votum castitatis, sit castitatis *perfecta*, ut diximus in supposito. 1. *in ratione voti*, seu affectus, nimirum puri, non diminuti, & directè respicientis materiam quod melius est, ad divinum cultum.

Ex hoc deducitur 1. nulla vota merè 2898 poenalia sub conditione delicti esse reservata ante impletam conditionem; sic Escob. Theol. moral. *tom. 1. exam. 4. c. 6.* & cum plurimis aliis Tambur. l. 3. c. 16. §. 4. n. 32. esto ibid. etiam contrarium indicet probabile ratio est; quia talia vota non habent obligationem absolutam; 2. quia fiunt ex consensu diminuto, nec directo in rem promissam, cum potius rem vovens averferet; habeatque animum absolutum, non contrahendi talem obligationem, cum velit eam dependentè à contingenti conditione, quam vult non poni, quæ omnia arguunt imperfectionem voti in suis adjunctis. Deducitur 2. nulla vota merè conditionalia esse reservata ante conditionem impletam; ita Sanchez, Lessius, Layman, Castropalaus, Escob. Filliuc. Tamb. cit. qui contrarium etiam probabile putat cum Navar. & Barbosa. ratio est 1. quia fiunt ex affectu solum indirecto in rem promissam, 2. solum cum consensu diminuto, scilicet non perfecto in rem affectu, sed dependentè ab utili proprio, utpote non ex recto affectu divini cultus, ergo per N. priorem, non sunt vota in suis adjunctis perfecta, consequenter, nec reservata.

Deducitur 2. nulla vota sub conditio- 2899 ne delicti esse reservata, licet conditio sit impleta, ita Suarez, Lessius, Layman, Leander q. 103. Gobat n. 317. Castropalaus, Fagundez, Tamburinus & alii contra Filliucium, Escobar. & alios, imò nulla vota merè conditionalia esse reservata, licet conditio sit impleta, esto non sint sub condi-

conditione delicti; sic Castropalaus *cit. n. 15.* Toletus, Sanchez, Leander, Gobat, Tambur, Diana *p. 1. tr. 11. ref. 54.* & alii contra P. Suarez, Less. Laym, Escob., Filiuc. &c. ratio 1. est eadem quæ n. priori, ratio 2. est, quia ex hac opinionum varietate inter Authores dubium est, an ejusmodi vota sint, vel non sint reservata: ergo eo ipso non sunt reservata. *conf. pat. ex communi consensu docentium, nihil esse reservatum, nisi certum sit, esse tale.* Sed eo ipso quod sit dubium, non est certum; ergo eo ipso quod sit dubium, non sunt reservata, Ratio 3. sumitur ad hominem contra Suarez, & alios, qui concedunt vota pœnalia non esse reservata etiam posita conditione, & negant hoc de conditionalibus. Nam ideo per illos pœnalia non sunt reservata, 1. quia non fiunt ex affectu directo erga rem promissam; 2. quia non fiunt, nisi cum consensu diminuto, scilicet non nisi dependenter ab eventu contingenti, 3. quia potius cum animo non subeundi obligationem, secundum se spectatam; sed hæc, omnia etiam contingunt in votis purè conditionalibus: ergo. Ut tamen non falleris advertè dicta. N. 2897. in principio hujus Quæst.

2900 Dices 1. Votum castitatis absolutum est reservatum, sed hæc vota conditionalia posita conditione sunt talia vota absoluta: ergo sunt reservata. *Re. dist. ma. votum castitatis absolutum quoad obligationem est reservatum N. absolutum quoad radicem reservationis, trans. Nam in re id non sufficit, nisi sit castitatis perpetuæ, & perfectæ; vel aliter: votum absolutum absolute factum, est reservatum C. factum conditionate, seu dependenter à conditione. N. sic enim non fit ex affectu directo rei promissæ, nec est perfectum in ratione actus directe tendentis ad DEI cultum, quod pertinet ad perfectionem voti. dist. min. Sed hæc vota conditionalia posita conditione sunt absoluta quoad obligationem, vel, sunt absoluta, & non absolute facta. C. quoad radicem reservationis vel absolute facta N. min. & conseq. hinc not. ex Sagundex *p. 2. l. 2. c. 27. n. 11.* ad reservationem non sufficere, quod votum habeat obligationem absolutam, sed requiri simul, ut fiat ex affectu erga rem promissam, consequenter fiant absolute &c. ut *Tom. 111.**

sup. quia reservatio est stricti juris; hoc autem non habent; etiam posita conditione. ergo.

Dices 2. votum castitatis sub conditione factum posita conditione se habet ac si esset emissum sine conditione: sed si esset emissum sine conditione, esset reservatum; ergo etiam si est emissum sub conditione, modo posita sit conditio. *Re. dist. ma. quoad obligationem habet se similiter C. quoad reservationem N. hinc C. min. N. conseq. quia dum fit sine conditione, fit ex affectu directo in rem promissam; non autem, quando emittitur sub conditione.*

Dices 3. omnes alii contractus sub conditione celebrati habent eodem effectus morales purificatâ conditione, ac si essent puri, ergo similiter vota, sed effectus moralis talium votorum est reservatio; ergo posita conditione habent annexam reservationem. *Re. dist. anteced. habent eodem effectus, quos parit obligatio contracta C. quos parit modus contrahendi obligationem N. anteced. & sub distinctione consequentiam; ad subsumptam Re. sed reservatio est talium votorum effectus moralis, quem parit obligatio contracta N. quem parit modus contrahendi talem obligationem C. subsumptam & N. conseq.*

Ex dictis plures in particulari casus resolvi possunt. 1. Votum castitatis cujuscunque *temporalis*, non esse reservatum. Ad hoc enim requiritur, ut sit castitatis *perpetuæ*. Item, nullum votum, quod non est de castitate *perfecta* esse reservatum, consequenter votum non ducendi Uxorem; votum se non polluendi; votum non faciendi turpem aspectum; vel tactum; votum non petendi debitum; votum castitatis conjugalis; votum conjugum non petendi nec reddendi mutuo debitum; votum virginitalis, qua excludit solam deflorationem, non esse vota reservata; quia non sunt vota castitatis *perfectæ*, seu integræ, sed diminutæ. Et licet aliquis veller, dum vovet, ut suum tale votum nec Pontifex possit tollere, adhuc non est reservatum, quia nemo potest prejudicare potestati superioris; Diana *p. 1. tr. 11. c. 75.*

Resolvitur 2. nullum votum, quod quis in pœnam sub conditione delicti im-

Pppp ponit

ponit sibi servare perfectam castitatem, vel ingressum religionis etiam approbata, vel unam ex triplici peregrinatione &c. esse reservatum, sive perfecta sit, sive non perfecta sit conditio, constat ex n. 2899. & seq. Tertio, nullum votum, cuiuscunque sit materia, emissum sub conditione, si hoc bonum v. g. sanitatem impetravero; vel si ab hoc malo liberatus fuero, esse reservatum, sive perfecta, sive adhuc suspensa sit conditio pat. ex n. 2899. & seq. Quarto, omnia ista vota, & quaecunque alia non reservata, quovis tempore, commutari posse à quolibet Confessario approbato Societatis JESU. ex Compendio Privil. V. *Commutatio* §. 1. Concessit eis Paulus III. quod verum est, et si sint vota jurata. Concessit eisdem Gregorius XIII.

2905 Quinto idem posse alios regulares, qui cum Societate in privilegiis communicant. Unde, si quando ad te ejusmodi votum commutandum deferretur, tu vero ex tua potestate id non possis, ut tuo poenitenti bene consulas, remitte illum ad ejusmodi regularem. Sexto, hæc eadem vota posse commutari in quovis jubileo, ubi conceditur facultas commutationis, esto in eo reserventur vota castitatis & religionis; quomodo enim hæc vota reservata sint, ex dictis constat: cum scilicet sint vota absoluta & perfecta, castitatis perfecta. Septimo, etiam diu post elapsum Jubilæum, hæc & similia vota, de quibus egimus, commutari posse à quolibet Confessario approbato, illi, qui intra tempus Jubilæi peregit opera præscripta, si ea vota sint emissa ante, vel durante Jubilæo, ita ex Gobat in *Quin. n. 3. n. 243*; cum Sayro, Sanchez, Henriquez, Lessio, Sanctarel. Portel. Castropalao, Diana &c. quia illi, qui intra tempus præscriptum perfecit opera requisita, non præscribitur certum in bulla tempus, quo accipiat commutationem, sed relinquitur liberum.

2906 Dices in bulla communiter dicitur: qui *hac vice tantum* absolvat, vota commutet &c. ergo præscribitur solum tempus jubilæi. R. N. consequ. illorum enim verborum sensus non ille, qui ponitur in consequenti: sed is: poterunt sibi eligere confessarium, qui eos absolvat &c. *hanc vice tantum*, id est, *tantum eo tempore*, dum

durat favor jubilæi acquisitus: ita Suarez, & Sanchez cum Gobat n. 266. sed is durat, quamdiu non sunt commutata vota, cum nullo tempore limiterur: ergo. Ex hoc deducit Gobat cit. utilem doctrinam, quæ Parochis, & carentibus privilegio bene notanda, ut, si poenitens veniat, poenitens commutationem voti, eum interroget, an eo tempore, à quo habet hoc votum, fuerit aliquod jubilæum, & pro illo requisita opera peregerit? si affirmat, potest in virtute talis jubilæi illi commutare omnia vota, quæ potuisset durante jubilæo; sic Gobat loc. cit.

Ad hoc amplius intelligendum, quantum ad donam vota castitatis, religionis, & similia, sint reservata soli Pontifici? notanda sequentia 1. semper vide, an votum sit *perfectum*, in ratione voti? hoc est, ex affectu directo ad rem promissam, vel tantum ex affectu indirecto, si secundum? eo ipso non est reservatum, à n. 2897. secundo, an votum illud sit *absolute* factum, vel tantum conditionate; si secundum? non est reservatum etiam posita conditione per n. id. cit. & seq. quia licet votum sub conditione factum, posita conditione fiat absolutum, non fit tamen *factum absolute*, hoc est, non fit, ut non sit factum solum dependenter à conditione. Tertio, quando est dubium de valere voti, tale votum non est reservatum; quia reservatio, cum sit odiosa, stricte sumenda est pro casibus certis Gobat *cit. n. 3. n. 315*. Quarto, si votum factum est ex metu injusto, gravi vel levi, ad extorquendum votum, non est reservatum, quia caret perfecto consensu; Sanchez, Lessius, Gobat n. 316.

Quinto, votum ingrediendi *aliquam* religionem, vel emittendi ejus tria vota substantialia non est reservatum; nisi votum sit veræ religionis, & quidem talis, quæ sit approbata à Sede Apostolica, sub tali forma substantiali, unde requiritur, ut, præter promissionem illorum trium, promittat etiam emissurum se illa omnia vota, quæ nonnullæ religiones solent, tribus substantialibus addere. Sic in ordine Minimorum, quartum votum est, de vita quadragesimali, sine quo promissio faciendi tria vota substantialia religionis, non esset votum ingrediendi *ordinem Minimorum*; Suarez apud Gobat n. 318.

Sexto,

2909 Sexto, votum religionis non approbata, non est reservatum, debet enim intelligi de approbata; Leander *cit. q. 96.* votum assumendi ordines Sacros non est reservatum. Leander *q. 87.* votum ingrediendi religionem strictiorem, esto reservatum sit quoad ingressum religionis, non est tamen reservatum *quoad modum*: hinc commutari potest in ingressum religionis minus stricta. Leander *cit. q. 100.* & plures alii, vota triplicis peregrinationis alio animo facta, quam devotionis, non esse reservata, tenet Leander *q. 109.* similiter, qualitas illis adjuncta, v. g. peragere iter *non equo*, sed *pede*, non est reservata; Tamburinus *cit. n. 28.* & Leander *q. 110.* votum non petendi commutationem, vel dispensationem voti, nisi à Summo Pontifice, non est reservatum. Leander *q. 111.* quando votum Papæ reservatum commutatur in aliam materiam v. g. jejunium, materia priori subrogata non est reservata, Leander *q. 113.* idque propter causas in præmissis jam allatas.

2910 Pro fine notat Gobat *cit. n. 310.* illa quinque vota de quibus *n. 2895.* cum perfecta, & reservata sunt, sic esse reservata, ut eorum dispensatio, vel commutatio, per nullam bullam censeatur concessa, nisi exprimat, hinc ait: si in bulla præcisè ponantur hæc verba: *Damus potestatem commutandi omnia vota, etiam triplicis peregrinationis,* non intelligi vota castitatis, & religionis, quando autem bulla sic habet: *damus potestatem commutandi vota omnia, exceptis castitatis & religionis,* hoc ipso etiam intelligi datam potestatem commutandi vota triplicis peregrinationis.

ARTICULUS III.

De voti redemptione.

2911 **Q**uamvis hic *voti redemptio* propriè supponat pro ejusdem commutatione; latè tamen etiam comprehendit ejusdem irritationem, aut dispensationem, vel extinctionem. Unde quæstio est 1. quis possit irritare vota? 2. quis dispensare? 3. quis commutare? 4. an & qualiter extinguantur ingressu religionis? aut professione? §. 1. de irritatione voti. 2. quòd ille dicatur votum *irritare*, qui absolute tollit ejus obligationem; is porro hoc potest.

Tom. III.

est, cui vovens subjectus est, vel quoad voluntatem, vel quoad rem promissam. Prima irritatio, cum sit ob dependentiam vovens quoad voluntatem, dicitur *directa*; altera, *indirecta*. Ut hæc de irritatione bene intelligantur, pono hunc casum. Petrus ante pubertatem emittit votum eleemosynæ; Pater eo cognito, irritat ejus votum, postquam ingressus est, & complevit pubertatem Petrus. Sed sic dubius, an Pater bene fecerit, votum ratificat, Societatem JESU ingreditur; post biennium simplicia vota (quæ verum Religiosum efficiunt) emittit; sed post biennium alterum, ipso petente, dimittitur, & ad seculum revertitur, ubi reperit vivam solam Matrem, & Curatorem sibi positum à Patre ante mortem. Hinc Pater vota filii impuberis potest licitè, & validè irritare, non tantum eo tempore, quo filii sunt impuberes, sed etiam quocunque alio, postquam egressi sunt, modò ea in pubertate non ratificaverint. Omnia enim impuberum vota habent imbitam conditionem, si Pater consentiat, vel non contradicat, idque vel ex jure naturæ, vel Ecclesiastico, ut ejus ætatis imbecillitati consulatur, ita Sanchez, Lessius, Suarez, Valent. quos cit. & sequitur Tamburinus *n. 9.* quod verum est, licet implenda forent tempore pubertatis, vel quando filius est sui juris; ita Sanchez *lib. 4. in decal. 6. 29. n. 3.* quia hæc potestas irritativa fundatur in imperfectione ætatis, qua puer votum emisit: sed hæc adfuit tempore, quo factum fuit votum, ergo adest fundamentum irritandi, scilicet factum in ætate illa tenui.

Quæstio ulterior est 1. an Pater possit irritare vota, quæ fiunt à filio in pubertate? 2. quid circa vota suorum in hoc possit Tutor, vel Curator? 3. an Mater? 4. Quid Superior in Religione circa vota suorum? 5. quid dicendum de votis Uxorum? 6. Servorum? 7. Maritorum? Ad 1. 2. quoad ea, in quibus adhuc subest Patri, ab hoc posse irritari, sic Tamburinus *n. 11.* cum Sanchez. Nam tunc filius, etsi pubes, non habet jus circa tale objectum, in quo ponitur subjectus Patri, circa quod *not. 1.* hanc irritationem posse à Patre fieri etiam contradicente filio; nam patria potestas in usu suo non pender à voluntate filii, si dicas: commuta-

Pppp 2

muta-